

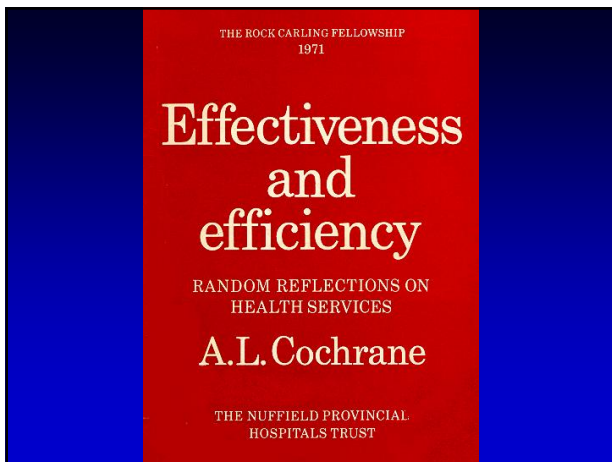
Käypä hoito -suositukset

Antti Malmivaara
Ylilääkäri, LKT, dosentti
FinOHTA / Stakes
Käypä hoito toimittaja, Duodecim

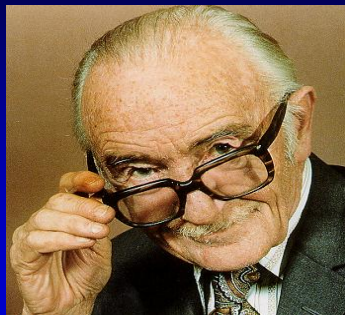
Lääketieteessä ensimmäinen satunnaistettu hoitotutkimus julkaistiin Englannissa vuonna 1948. Tutkimus osoitti, että streptomysiini on tehokas hoito tuberkuloosiin

Talidomidi-katastrofin seurauksena on vuodesta 1963 alkaen edellytetty teollisuudelta lääkeaineiden vaikuttavuuden ja turvallisuuden osoittamista satunnaistetuilla vertailututkimuksilla

Englantilainen lääkäri Archie Cochrane esitti vuonna 1971 julkaistussa terveydenhuollon vaikuttavuutta käsittelevässä kirjassaan, että kaikkia terveydenhuollon toimenpiteitä tulisi arvioida yhtä luotettavin menetelmin kuin lääkehoitoa

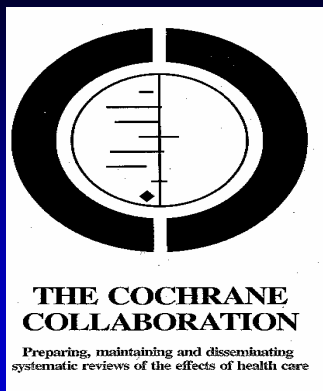

Archie Cochrane

”It is surely a great criticism of our profession that we have not organized a critical summary, by specialty or subspecialty, adapted periodically, of all relevant randomised controlled trials.”

Vuonna 1992 Oxfordiin perustettiin ensimmäinen Cochranen nimeä kantava keskus, joita on nykyään kaksitoista eri puolilla maailmaa

Kirjallisuuskatsaus - käsitteet

Katsaus = mikä tahansa tiivistelmä lääketieteellisestä kirjallisuudesta.

Systemoitu katsaus = Katsaus on toistettavissa, sillä siinä kuvataan menetelmät, joilla kirjallisuus on kerätty kattavasti ja kriteerit, joiden mukaan alkuperäistutkimukset on valittu.

Meta-analyysi = systemoitu katsaus, jonka tuloksia on analysoitu kvantitatiivisin menetelmin.

Alkuperäisjulkaisu LKT Ilkka Kunnamo, 2000

↓
Systemoitu
katsaus

↓
Hoitosuositus (YKT, Käypä hoito)

↓ Alueellinen työryhmä
Alueellinen hoito-ohjelma

↓ Pienryhmä
"Talon tapa"

Näyttöön Perustuva Lääketiede (NPL)

Evidence Based Medicine (EBM)

Sovelletaan parhaaseen näyttöön perustuvia menetelmiä

Käytettävissä olevan tutkimustiedon kriittinen arviointi

Omien / työyhteisön toimintatapojen systemaattinen seuranta ja arviointi

Lähtökohdat Käypä hoito -suosituksille

Tutkimus 1995: 719 hoitosuositusta/ 5v
(Varonen&Mäkelä Duodecim 1996; 96:112-4)

Pituus, rakenne, laatu vaihtelevat

25% perinteisiä katsauksia

0.5% systemaattisia katsauksia

Saman työn toistoa

useita paikallisia suosituksia

Miksi hoitosuosituksia?

On olemassa rekisteritietoa hoitokäytäntöjen vaihtelusta

elektiiviset toimenpiteet esim. diskusprolapsi, kaihi, sektiot

lääkehoito esim. astma, kohonnut verenpaine

Kansallinen näyttöön perustuva terveydenhuoltoa painottava strategia

Alueellisia / paikallisia suosituksia lisääntyvästi

Erikoislääkäreiden kiinnostus laatia parempia suosituksia

Suomessa

Myönteinen asenne hoitosuositukseen
Maailman tehokkain hoitosuosituksen tuottamisorganisaatio (Käypä Hoito)

Maailman laajin (yleis)lääkäreiden hoitosuosituskokoelma Lääkäriin CD = LCD

Aiheen valintaperusteet

Keskeiset kansantaudit
Kalliit hoidot tai tutkimukset
Uusia menetelmiä tulossa/käytössä
hoitokäytännöissä vaihtelua
Erikoislääkäriyhdistysten ehdotukset

Organisaatio

Duodecimin 'suojissa', RAY:n rahoittama
johtoryhmä
päätoimittaja Eeva Ketola
toimituksen sihteerit Marjo Lepistö, Heljä
Rasilainen, Anne Teeriaho
informaattikko Leena Lodenius
kirjastosihteerit Kristiina Holmberg/Terkko
tekninen toimittaja Kirsi Tarnanen
toimittajina n 20 sivutoimista (erikois)lääkäriä
Isäntäyhdistys (erikoislääkäriyhdistys)
Työryhmien asiantuntijat

Rahoitus

Toistaiseksi joka vuosi erikseen haettu
rahoitus
Sairaanhoitopiirit maksaneet vuosimaksun
jyvitettynä väestöpohjaan
Duodecim
STM / RAY

Kansallinen terveysprojekti/ VN:n
periaatepäätös

Toimijat

Laatijat

Erikoislääkärit /-yhdistykset

Muut terveydenhuollon ammattilaiset
/sopivat organisaatiot

Koordinaatio

Lääkäriseura Duodecim /Käypä hoito -
toimitus

Koulutus, tekninen tuki, levitys

Suosituksen laatimisen vaiheet

Aiheen valinta – johtoryhmä

Työryhmän kokoaminen – vetäjä +
vastuutoimittaja

Menetelmäkoulutus – toimitus

Kirjallisuuden järjestelmällinen haku

Näytönastekatsaukset

Suositus tekstin kirjoittaminen

Suositus lausuntokierrokselle

Julkaisu / Päivitykset

Systemoitu kirjallisuuskatsaus

Kattava haku (informaatikko)

Määritellyt laatukriteerit täyttävät
tutkimukset hyväksytään

Tutkimusten tulokset yhdistetään
(näytönastekatsaus)

Cochrane –kirjaston hyväksi käyttö

Näytön aste

- A Vahva:** Useissa tasokkaissa tutkimuksissa samansuuntaiset, kliinisesti merkittävät tulokset
- B Kohtalainen:** Yksi tasokas tai useita kelpollisia tutkimuksia.
- C Niukka** tutkimusnäyttö: Ainakin yksi kelpollinen tutkimus
- D Ei tutkimusnäyttöä:** Asiantuntijoiden tulkinta (paras arvio) olemassa olevasta tiedosta / käytännöistä

Julkaiseminen

- Aikakauskirja Duodecim
suositus + viitteet 'tiukasti pakattuna'
- Lääkärin CD (LCD)
suositus + viitteet + näytönastekatsaukset +
muu tausta-aineisto
- Internetissä (samat kuin LCD:llä + linkit)
www.kaypahoito.fi
www.duodecim.fi/kh
löytyy myös: terveystieteen kautta

Käytäntöön vieminen

- Ideologia: kansallisten hoitosuosituksen pohjalta sairaanhoitopiirien alueelliset ohjelmat
- Laaja lausuntokierros
1. askel (suositukset hyvin saatavilla ja tiedossa)
toteutuu Suomessa hyvin kansainvälisestäkin katsoen
- Erillisiä käytäntöön viemishankkeita:
nivelreuma, kohonnut verenpaine, elvytys,
astma, tupakasta vieroitus

Alueellinen hoito-ohjelma

Lyhyt: ei toista Käypä hoito –suositusta
Erityisesti painotettavat asiat
Paikalliset poikkeamat suosituksesta
Keskussairaalan valmiudet
Sovittu alueellinen porrastus
alkututkimukset perusterveydenhuollossa
jatkoseuranta perusterveydenhuollossa
Yhteystiedot, konsultointitavat

Käypä hoito - nyt

Käypä hoito –suosituksia vuodesta
1994
Keliakian Käypä hoito –suositus 1997
Valmiina 54 suositusta
Ammattilaisia osallistunut noin 600

Suositusmalli

Tavoitteet	Hoito
Kohderyhmä	Akuuttihoito
Suosituksen keskeinen sisältö	Hoitovaihtoehtojen indikaatiot ja kontraindikaatiot
Esiintyvyys	Komplikaatiot
Ilmaantuvuus	Jatkohoito ja sen ajoitus
Vallitsevuus	Pitkäaikaishoito
Diagnostiikka	Omahoito
Oireet	Kuntoutus
Statuslöydökset	Seuranta
Kuvantamistutkimukset	Seurantamalli
Laboratoriotutkimukset	Seurannan päättymisen kriteerit
Muut tutkimukset	Vastuuyhdistyksen asettama työryhmä
Diagnoosin keskeiset kriteerit	Puheenjohtaja
Mahdolliset hälytyskriteerit	Jäsenet
Erotusdiagnostiikka (Porrastus)	Muut asiantuntijat
	Sidonnaisuudet

Aikataulu

- 1. kokous – työn suunnittelu ja työnjako
- 2. kokous – näytönastekatsausten arviointi ja kokoaminen alustavaksi suositusluonnokseksi, keskeisten väittämien muotoilu
- 3. kokous – toisen suositusluonnoksen työstäminen, näytönasteiden tarkistaminen
- kokoava kirjoittaja valmistelee lausuntokierrosversion tekniseen toimitukseen
- lausuntokierroksen kommenttien huomioiminen lopulliseen tekstiin
- tiivistelmä, oppimateriaalit, tiedottaminen

G. I. N.

Guidelines' International Network
Perustava kokous Pariisissa 11/2002
Toistakymmentä hoitosuosituksia
tuottavaa organisaatiota eri maista
Kaksinkertaisen työn välttäminen
Nettipohjalla; käynnistynyt 2003

Kiitos!
